

Even krijten (8)

F.J. van den Brink

OW & OC, RU Utrecht

Samenvatting

Algemene wiskundig aandoende methoden om alle combinaties van een cijferslot uit te proberen worden in dit geval verre overtroffen door praktische technieken.

Het cijferslot

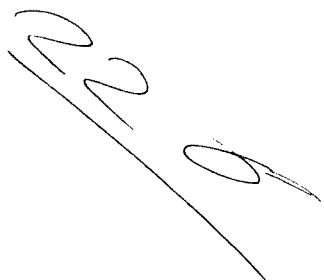
Hij was na het eten nog eventjes de donkere straat opgegaan om te kijken of er bij het huisvuil dat de volgende dag zou worden opgehaald, iets van zijn gading stond.

“Laat ook nog wat voor de vuilnisman over, hoor”, had Nella, zijn moeder nog geroepen.

Maar het was al te laat. Trots als een pauw droeg Ikos (jongen, 15 jaar) een fietsframe met een cijferhangslot naar binnen. Hij zette het frame in de bankschroef, zaagde een buis door en bevrijdde het slot.

Later zag ik op zijn kamer een blaadje getallen:

111	121	211
112	122	212
113	123	213
114	..	214
115	-	-
116	-	-
117	..	-
118	-	-
119	-	-
120	120	210

Het waren cijfer-combinaties, die hij eerst aan tafel had opgeschreven en daarna op de 3 ringen van het slot had uitgeprobeerd. Maar geen enkele “deed” het.

Na de combinatie “210” was hij gestopt met dit systematisch onderzoek. Hij had iets anders bedacht. Door lamplicht tussen de cijferringen te laten vallen, zou je het gaatje van een ring moeten kunnen zien, want het licht wordt door de ring teruggekaatst, behalve door het gaatje, vond hij. Maar de truc lukte niet – zijn hand bewoog teveel.

Summary

General mathematical methods didn't prove to be very succesful to break the code of a number-lock. A very practical technique – rotating the rings – proved to be more succesful.

Intussen was het al laat geworden. En met een beker anijsmelk en met het cijferslot onder de arm vertrok hij naar bed. Twee minuten later rukt hij echter de slaapkamerdeur open en schreeuwt de trap af dat hij de code gebroken heeft.

“Dan kun je nu lekker gaan slapen”, is het slappe antwoord.

De volgende dag vertelde Ikos me in geuren en kleuren hoe hij de geheime code had gebroken.

Door de pin van het slot naar buiten te trekken en met zijn duim klem te zetten, kon hij – liggend in bed – met zijn andere hand de ringen rond draaien. Dat draaien verloopt echter niet gelijkmatig. Soms draaiden ze eventjes soepel door. Dáár moest dat gaatje zitten, bedacht hij zich. Zo vond hij de oplossing: 226. En schreef de code met grote cijfers op het papier.

Op school had hij zijn kunde op soortgelijke sloten nog uitgeprobeerd. “Om te oefenen, zullen we maar zeggen, want ze gingen allemaal open”. En hij voegde er lachend aan toe “Zouden ze die fiets hebben weggegooid, omdat ze het slot niet meer open kregen?”

Enige overwegingen bij dit verhaal

Is het nut van de algemene, wiskundig aandoende methode om alle combinaties uit te proberen, dat je inziet dat hij niet werkt in praktische situaties?

Hebben praktische problemen niet hun *eigen* wiskunde van kaatsend licht en ongelijkmatige bewegingen? Moet je af en toe je eigen fietsslotnummer vergeten zijn – zelfs als leraar?

Allerlei fantasieën (“Zouden ze die fiets daarom hebben weggedaan?”, “Elk slot gaat nu voor mij open”) leiden tot een fanatieke drang het slot open te krijgen en zelfs tot een spontane oefening van het ontdekte.

Wat wil je meer in het onderwijs? Of maakt deze gelegenheid dieven?